

Az előfizetés ára:

1883 januártól egész évre . . . 8 frt.
 fél évre . . . 4 frt.
 negyed évre . . . 2 frt.
 Előfizetheti a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és társánál, Böhm M.** könyvkötőnél.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára:

Négy hasábos petitsor
 1-szer . . . . . 6 kr
 2-szer . . . . . 5 kr
 3-szor . . . . . 4 kr
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
 Nyilalttérben egy sor . . . . . 10 kr.

Megjelen hetenkint kétszer: szerdán és szombaton.	Szerkesztés: Mária-utca 1. sz. Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.	Egyes szám 10 kr. Kapható a kiadóhivatalban, Valentin Károly könyvkereskedésében, Traub B. és társánál, Böhm M. könyvkötőnél Király-utca-

Az érettségi vizsgálatok és még valami.
 (Vége.)

Ha a középiskolák tanterve jó, ha a tanítás pontos, a tanárok buzgók, lelkiismeretesen és jóindulattal szigorúak a nyolcz évi cursus alatt: akkor sok idő se kell ahhoz, hogy egy-egy maturandust megvizsgáljanak, hisz ismerik is, meg a biztosíték is a vizsgáló tanárok részéről meg van, hogy tanítványuk eleget tud és így épen-séggel az is elegendő, ha egy-egy szakasportból általános kérdést kap. A biztos és elnök eléggé meggyőződhetik a tudás fokáról már az írásbeli dolgozatokból (mert azokat elengedhetetleneknek tartom); a szóbeliből ugyanis csak az esetben nyerhetnének biztos itéletet, ha keresztül-kasul vizsgál-nák a tanulót és erre annyi idő volna szükséges, hogy a mennyit semmiféle intézkedés mellett sem fordíthatnának az érettségi vizsgálatokra. Hogy a garancia nagyobb legyen, a főigazgatók is előrébb kezdjék működésüket, t. i. gyakoroljanak kellő felügyeletet az intézeteknél, hogy év folytán és osztályonként mindig megtörténjék mind az, a mit a tanulók haladása, tudása érdekében a törvény is és a tanterv is elrendel; így már igen másodrendű kérdés lesz az, hogy mely tantárgyakat és minő kapcsolatban kérdezzenek az érettségén. Azt, hogy

minden tárgyból, de szakasportok szerint némi összefüggésben tétessenek kérdések, csak játéknak és pedig nehéz, sokszor neveltséges játéknak tartom, mert a kérdések összefüggését sokszor erőltetni kell, vagy épen csak egyoldalú lesz a vizsgálás, ha pl. valakinek a latinból is, magyarból is, németből is az eposról kell felelni. Véleményem szerint igen természetes eljárás az eddigi, hogy a jelöltnek minden tárgyból külön adnak kérdést, mert az ily kérdezés, észszerűen alkalmazva és kicsiségekbe nem süllyedve, épen sokoldalúságánál fogva legjobban megmutatja az általános műveltséget és másrészt leghivőbb képét adja az intézet tagjai munkálkodásának is. De feltétlenül, szükségesnek a fent mondott oknál fogva, épen nem tartom, sőt a mennyiben oly kérdések tehetők, a melyek több tárgy összekapcsolását és áttekintését kívánják, ezeket is elegendőknek és egészen czélszerűeknek vélném; csak hogy az előfeltétel mindig az maradjon, hogy a tanulót már idején úgy tanítsák, hogy a tanultak valóságos ismeretévé legyenek és azokat áttekinteni, egymással összeköttetésbe hozni bírja.

Röviden mondva: a középiskolai tanítás niveauját kell emelni osztályról-osztályra; az alsóbb osztályok ismeretkörét kell bővíteni és mindazt, a ki e körben jól mozogni nem bír, még jökor eltávolítani, vagy

ismétléssel az igazi tanulásra és tudásra szorítani. A kit sokra és jól tanítottak, az az érettségén is sokat és jól fog tudni. Annyi bizonyos, hogy az érettségire a tanuló egy pár hónap alatt, vagy akár az egész utolsó évben el nem készülhet és a vizsgálatnak nem is szabad oly szűkkörűnek lenni, hogy arra a lehetőség meg legyen; mert akkor kár volna az érettségét a középiskola elvégzésének föltételéhez kötni. Azt a mit az érettségén tudni kell, nyolcz évi szorgalmas munkával kelljen mindenkinék megtanulni. — Különösebben szigorubb és behatöbb vizsgálatot csak oly jelöltnek kellene e szerint tartani, a ki vagy privatim tanult volt, vagy más okból ismeretlen még a vizsgáló tanárok előtt.

A szakasportoknak véleményem szerint csak az érettségi classificatiójánál van igazi helye, mert arra, hogy valaki általános műveltséget szerzett-e, nem szükséges, hogy az egyes tárgyakban való jártassága ki legyen mutatva; elég ha pl. arról kap bizonyítványt, hogy mily ismeretei vannak a nyelvekből, a történelemből, a phys-mathem. tudományokból. Az ily classificatio megfelelné az annyit hangoztatott utilitarius elvnek is, hogy a tanuló annak, a mit tanult, hasznát is vegye — bár szerintem ez az elv a középiskolákra alkalmazva nem helyes, mert minden paedagogiai elvvel nem

A „Pécs” tárezája.

A bíró lánya.

Este felé jár az idő,
 Juhász bojtár dalolva jó.
 Dalolgat ő, előtte meg
 Kolompól a nyája:
 Ablakból a bíró lánya
 Kacsintgat ki rája.

Megy a bojtár, tovább megyen . . . .
 Bokréta a lány kezében —
 Oda adná a bokrétaát,
 Oda adná néki:
 Nézi, tán majd oda pillant,
 De hiába nézi! —

Mind távolabb cseng a kolomp
 Esti szélről zendül a lomb;
 Esti szellő csaeska nyelve
 Azt susogja lágyan:
 Szép a bojtár — s a faluban
 Nem egy nyalka lány van!

Bíró lánya, búnak ered,
 Téjarczára könyve perog;
 Könyek árja halványítja
 Teljes, piros képét, . . .
 — Az nap esttől az ablakát
 Oda hagyta végkép . . . .

Az idő már est felé jár.
 Arra hajt a juhászbojtár . . . .
 Cseng a kolomp, ő meg dalol:
 De a lány nem hallja:
 Csendes, nyugodt — a terítőn
 Siratja az anyja . . . .

KÖVESDI.

A titkos maecenás.

Beszély, írta: Orion.
 (Folytatás.)

A magány esőndjében gondolkodva foglalt helyet a kertre nyíló ablaknál s fejt tenyerébe hajtva, hosszan, némán tekintett ki a csöndes éjbe. Maga sem tudta miként, de bizonyos méla hangulat vett rajta erőt s önkénytelenül elvonultak lelke előtt ifjuságának s a közel multnak emlékei. A szegénység iskolájába járt egykor, de lelki világa nemes, tiszta volt, míg most, midőn a szerencse bőség szarva annyi kincset szórt ölébe, feledve kötelmet, hivatását, az álbarátok ingerlését követve, csak az élvek hajhászása s a nagyzás háborgtjaiban talált gyönyört. A vig czimborák ugratták bele most is a nagybirtok vásárlásába, hogy pénzén dáridózhassanak s kiaknazzák gyöngeit, ki tudja, mint kacagnak most rajta a szép asszony előtt, ki csábos mosolyával nem-e talán csak diadalszekeréhez akarta lánczolni őt is, mint anyyi mást!

Nevetséges bábja lenni üres szédelőgök éllemességének! e gondolatra halántékában liktetni érzé a vért, a bosszuság, szégyen érzete felkorbácsolá azt. Hevesen kelve fel helyéről, kibajolt az ablakon, hogy a friss, tiszta levegőben enyhületet keressen lázas idegeire. A felhőből előbukkanó hold épen megszakítá az éj fátyolát, s halavány világában ott tünt fel a kopár bazalt szikla százados romjaival — s fölötté tündöklő fényben — felvillant a csillagok ezrei között . . . a Berenice haja! . . .

Zoltán a fényes csillag láttára fel-emelte szeméit. Egy leányka képét ragyogtatta az feléje, egy leányka képét, kinek lelkében a művészet tiszta lángja égett! A művészet szeretete, ez volt az ő lelkében is eddig az egyedüli tiszta tűz, melyet sem a nagyzás hóbortja, sem az álbarátok befolyása nem birt kioltani; most érzé csak, hogy a csábos mosolyának ama gyermeke, kinek birhatásáért még tegnap mindent áldozott volna, nem volt csillag, csak boldog lidérez, az igazi csillag, a természet karjain dajkált, emelkedett lelkű leány itt tündöklök közelében! . . .

Réggel, az első napsugár még alig rezgett végig a kert harmatos virágain midőn benyitott bátyjához. A lelkész már első pipáját szíva, kinn sétált a kertben.

„Hozott Isten ücsém” — szólott az öreg ur a tegnapi vidám hangulattal. — „Bajus-

számol. Hanem igen is, ha valaki nem universal genie is, lehet általános műveltsége és ha egyik szakcsoportból gyengébb is, lehet a másiktól oly képzett, hogy abban derekasan folytathatja magasabb tanulmányait. Erre pedig az érettségének tekintettel kell lennie; de tudtommal már akkor is némileg tekintettel volt, mikor magam tettem érettségit. A felsőbb iskolák megtehetik aztán azt, hogy csak olyat vesznek fel, a ki az illető szakcsoportból derekasan helyet állt, ha a többitől gyengébb is. Teljesen fülöslegesnek tartom annak kimondását, hogy ez vagy annak a tantárgy nem képezi az érettségének tárgyát. A mit a középis-kolákban tanítanak és az ifjunak tanulni kellett, hogy meg ne bukják, abból tudnia is kell, tehát kérdezni is lehet. Legfőleg szigoru határok közt és választandó pályájára való némi tekintettel szabad választást lehetne a tanulóknak engedni, mert, hogy azokat a tárgyakat, a melyekre előre rásütik a „hasznatlanság” bélyegét azzal, hogy azt az érettségén nem kell tudni, úgy sem nagy buzgósággal s kedvvel fogják se tanulni se tanítani, az elvitázhatatlan dolog. Inkább megadhatónak tartanám a feltételekhez kötött szabad választást már a felsőbb két három osztályban, hogy a tanuló a több csoportból választott s több oldalú, de kevesebb számú tárgyból igazán művelhesse magát.

Mindenesetre elhibázott dolognak tartom, hogy előbb a tantervet csinálták meg és most kutatják azt, hogy mit is kell eredményként megkívánni; előbb az eszközöket szerezték meg és most keresik, hogy mit is kell az eszközökkel csinálni. Vagy a czélt az ismeretek niveauját kellett volna előre kitűzni, pontosan körvonalozva és annak megfelelően szabályozni a tantervet, vagy megelégedni azzal, hogy az legyen az eredmény, a mit a meglevő tantervvel elérni lehet.

A tanítás, a munkára vezetés és szoktatás, a folytonos ismétlés és egymásra vonatkoztatás a fődolog. **Desiderius.**

A szabadelvű kör vasárnap d. e. 11 óraker tartott közgyűlésen alakult meg végleg. Az ülésen számosan jelentek meg pártunk hívei közül s miután Tallián Károly, mint a candidáló bizottság elnöke megtette jelentését, egyhangulag, közfelkiáltással megválasztattak:

Elnökké: Krasznay Mihály.
Alelnökké: Erreth Antal és Fekete Mihály.

Jegyzökké: Dr. Daempff Sándor, Dr. Neusidler Antal és Zaráry Károly.

Pénztárnokká: Kindl József.
Számvizsgálókká: Henfner József, Porth Tivadar és Vécsy István.

Választmányi tagokká: Aidinger János, Bábreg Antal, Bodó István, Bartók József, Dischka Győző, Dobszay István öreg, Engel Sándor, Fuchs Adam, Grünhuth Ignác, Hinka László, Horváth Ferencz, Hoffmann Károly, Jeskő Lajos, Krausz Simon, Dr. Kohárits Károly, Lauber Rezső, Löttke József, Löttke Ferencz, Lukács Adolf, Mendlik Agoston, Br. Majtényi József, Meiszner Imre, Piribauer János, Percezl Kálmán, Preindl Mihály, Rupprecht János, Rath Mátyás, Br. Skerletz Károly, Szontagh Mátyás, Schapringer Joachim, Schiebing Ferencz, Salamon József, Dr. Szeredi József, Tibiassy József, Tallián Károly, Troll Ferencz, Taray Endre, Vogl Nep. János, Verbóczy István és Weiller Nep. János.

Póttagokká: Beck Márton, Edhoffer Ferencz, Engeszer Miklós, Novotarszky Antal, Reinfeld Imre, Rosinger Ferencz, ifj. Scholtz Antal, Tausz Vilmos, Wesselszky Ferencz és Zelms György.

Az eljenzés csillapultával Krasznay Mihály elfoglalván az elnöki széket, rövid szavakban köszönetet mondott saját, mint tisztársai nevében a bizalomért s igéri, hogy mindenben, amennyire tehetsége engedi a kör javára fog buzgólni. Ezután az ülés feloszlott.

A magyarországi tanítók árvaháza.

(sch.) Az 1866. évi osztrák-német hadjárat után, az öreg Moltke, feltűntetni kívánván a német hadsereg intelligenciáját, bókot mondott a tanítóknak: hogy nem a hadsereg, hanem a német iskolamesterek verték meg az osztrákokat. Az agg hadvezér e mondása szárnyas lett s bejárta egész

Európát. Mi igazság rejlik benne, nem kutatom, de annyi igaz, hogy azóta lázas sietséggel dolgoztak a hadsereg emelésén, művelődésén, olyannyira, hogy ma már majd többet kívánnak nálunk egyszerű hadnagytól, mint régente egy ezredparancsnoktól.

De nem ez az, miről szólni akarok. Bevezetésül használtam, hogy legyen pendantja ama jelgének, melyet hazánk koszaros költője Jókai Mór irt ama főlhivás homlokára, mely az utóbbi napokban a magyarországi tanítók árvaháza ügyében kibocsátott.

„Magyarországot megégyeszer meg kell hódítanunk a magyar nemzet számára s ez a hadviselés a néptanítókra vár” — mondja Jókai Mór.

És igazza van. A magyar már-már idegen lett hazájában, mert a jóhiszeműleg maga köré fogadott soknál is sok kisebb-nagyobb nemzetiségek, kiket részint a honatalanság vezetett ide, vagy az inség üzött vándorútra új hazát keresni s kikkel — kellően melegező, az utolsó darab kenyeret is megosztotta, már is oly kihívó magatartást tanusítanak mindennel szemben, a mi magyar, mi az elviselhetetlenség legmagasabb fokát érte el s a mit továbbra is elnézni, eltűrni a haza és a nemzet ellen elkövetett bünnel egyenlő. Azt hiszem elég a tótok, oláhok, szászok, szerbek s legújában a horvátok s fümeciek viselt dolgaira s a legeszményebb rágalmaszokkal egész nyiltan üzött haza s nemzetellenes izgatásaira utalnom.

Magyarországot tehát igen is még egyszer meg kell hódítanunk a magyar nemzet számára azzal, hogy a magyar nyelv terjesztésével, a hazafiai érzést ébresztésük, ápoljuk s így az együvé tartozás s közös érdek kötelekét szorosabbra fűzve, vissza szerezzük azt, a mit közönységünkben nagyra nevelt álapostoloknak piskos önérdékből már oly nagy mértékben sikerült tönkre tenni, azaz, hogy e haza minden fia, ha nem is magyarnak, úgy legalább magyar polgárnak nevezze magát, ki érdekeit, jólétét, boldogságát csak e haza határain belül keresse s e közös haza megvédésére bár kivel szemben is mindenkor készen álljon — ha kell vérvél, vagyonával.

A helyzet megváltozott. A mit őseink ezer évvel ezelőtt karddal s erővel végeztek, azt ma észszel s szellemi munkával kell teljesíteniük. Nem csüggedünk; mert ha ezer év viszontagsága s annyi balszeren-

ka már esőrgeti ugyan a kávé poharakat a szomszéd szobában de azért még beszélgethetünk egy kicsit, legalább elmondhatod álmodat” —

„Az az én bajom édes Dani bátyám, hogy eddig egész életem álom volt” — felele Zoltán az öreg ur mellé ülve — „oly kóros, dermesztő álom, melyből ha ma éjjel fel nem ébredék, menthetlenül elvesztem volna” —

„Mit beszélsz öcsém, hát még is igaz volna, hogy a kis szerencsében melylyel a sors megajándékozott, nem bírtál megállni a magad lábán?” —

„Igaz bátyám! Pirulva valom be, hogy könnyhívőleg másokra hallgatva játékszerűkké váltam, s most épen azon a ponton valék, hogy a legnagyobb badarságot kövessém el. Tegnap alkura léptem az özvegy Halmi bárónő birtokára, sőt félig meddig arra is szavamát adám, hogy visszatérve a bárónő kezét megkérem” —

„De hát megőrültél!” kiáltott fel az öreg kapitány hevesen — „az eladósodott Halmiak birtokát megvenni, s hozzá még feleségül az özvegy bárónőt, ki egyike a legkaczerább, legpazarabb teremteseknek; hiszen egy év alatt ép úgy tönkre juttatna mint első férjét, Halmy bárót” —

„Még ez éjjel levelet irtam a tábornoknak, hogy a birtok vételtől, nem értve

alaposan a jószág kezelést, elálllok, nem bánom, inkább veszeszen bele a foglaló” —

„Tehát már emyre bele mentél a kelepzebebe” — szolt Dani bácsi nevetve — „már ebből a bajból ugyan ki nem ránt senki! Sallay tábornok vén kópé, egy ezrednél szolgáltunk valaha igen, jól ismerem. Ki tudja szemelni embereit, s egykönnyen nem bocsátja ki kezét közül, no de legalább a foglalóból eléledgélnek majd addig, míg vesszejökre megint egy oly jó bolond akad, minő te vagy!” —

„Csak voltam!” — kiáltott fel Zoltán lángba borult arccal. „Ha vézes is, csak mámor volt állapotom! Dani bátyám” folytatóla kérőleg — „nyujtsa még egyszer felém jobbát, ugy a mint egykor az elhagyott gyermekemet támogatta, s én férfi szavamra esküszöm, méltó maradok kegyéhez örökre! Egy csillag élt keblemben míg a süppedékes ingoványon jártam, a művészet szeretete, mely elsüllyedni nem engedett; egy másik csillag pedig tegnap tünt fel előttem, s ez vezetett az igazi ösvényre. Dani bátyám! a mely magaslatra csak egy érző férfi szív felemelkedhetik, azon a magaslaton akarok küzdeni — Gedeő Bajusként.” —

„Öcsém! Öcsém!” — szolt komoly hangon az öreg a megszólitott arcába tekintve — „érez-e a szónak horderejét melyet ki-mondtál, s hiszed-e azt, hogy te a mi Bajuskánkat egy rövid lelki harc után már

megérdemelted? Miként az amerikai yankee — leánya kőrjétől azt kérdezi, mi biztosítékot nyújt jövendőjére, én is azt kérde-m töled. A te százezreid az érköi mérlegen keveset nyomnak! Bajuskának nem kell hiu fény, ő a rövid ruhát megtoldja, a szine hagyottat megfesti; örömmel munkál, ebben él! Mi jellemet keresünk biztosítékul, erős, férfi jellemet!” —

Zoltán bátyja piritó szavai alatt nem sűtö le szeméit. Szilárd, emelt fővel állott előtte; tekintetében, tiszta sugárzó homlokán az öntudatra ébredt férfi erős akarata szé-kelt.

A pillanatra beállott esőndet a kertből feljövő lelkész szakítá meg. Bajuska is megnyitá a szomszéd szoba ajtaját, s a vendéket a reggelizés hívta.

„Kedves öregem” — szolt Dani bácsi hozzá lépő barátjához némileg tréfás de elotagult hangon — „tudod hogy a doctorral a kit gyógyítani hoztatok ide, meggyűlik a bajunk! Mert a helyett, hogy mást orvosolna maga betegedett meg; de az orvosság melyet lelkére keres, nem az én szőlőmben terem, hanem a te birtokodban van! Az én öcsémnek, az igazat megvallva, a szerencse kegye nem váltjelőnyre, azon lelkek közé tartozik ő is, mint mi vagyunk, kiket csak a munka és küzdelem tart fűn. A kisértések alatt kisé megintott, de el nem bukott, a mentő csil-lag jökor tünt fel előtte! És most ide a

cse nem volt képes e nemzet erejét s fölnyit megőrti, meg fogunk küzdeni a nemzetiségi külön törekvések hydrájával is.

A magyar kormány megindította a mozgalmat s a társadalom támogatja, terjeszti; országzszerre alakulnak közművelődési, magyarosító egyesületek, köztörvényhatóságok s egyesek jutalmat fűznek ki, a sajtó ellenőrzés, lelecezza a hazaellenes agitatókat s hangya szorgalommal iparkodik, siet minden jó hazafi magyarrá tenni Magyarorszában mindent, mi nem magyar. — És mégis, kire vár e nagy munkában az oroszlan rész, hol azon hely, hol e tekintetben legtöbbet tehetünk, de mondjuk egyedül biztos sikert arathatunk? — Legyünk ösztöntek — e hely egyedül az iskola, a munkások pedig a tanítók. Alaposan magyarosítani s magyar szellemben nevelni csak az iskolában lehet, csak a tanító tud — világos példa erre maga Pécs városa, — tehát igaz van Jókainak abban is, hogy „ez a hadviselés a néptanítókra vár.”

És mit tesz a társadalom a tanítókért? Háromszáz forinttal, de gyakran ennél kevesebbel is díjazza, sőt újabb időben itt a városban is oly fizetéssel szerveznek tanítói állomásokat, hogy minden hivatal- vagy iskolaszolgálat nevetve versenyez velük s még azt a jutalmat is visszatartják nekik, mit magán ember végrendeletileg hagyott számukra. Nem fejtetem a témát tovább, mert a keserűség oly szavakat mondatna velem, melyek — eltekintve attól, hogy nem e cikk keretébe illők, tán a tisztesség határain is tulesapongának. De ha már nem adjuk meg tanítóinknak azt, a mit méltán megkövetelhetnek: tisztességes állást s gond nélkül megélhetést, legalább támogassuk humanisztikus vállalataikat s önszorgalmazási törekvéseiket. Ilyen kért vállalat a tanítószolgálat az „Eötvös-alap,” miből a szegényebb tanítók gyermekei, ha jeles tanulók, ösztön- és segélydíjakat nyernek s ujabban a tanítói árvaház.

A tanítói árvaház gyűjtő-bizottsága a napokban Jókainak e czérra írt s fent idézett jelégével felhívást bocsátott ki néptanítókhöz. „Elhalt tisztársaink segélytelen árváinak kezünkbe odanyújtani, ez árvák nevelésének gondjait felvállalni s mindezt az apa sorsához mérten. Ez a feladat az, melynek megoldására egyesültünk az ország tanítói karát felhívni kívánja. Ily nagy testület, mint a magyarországi tanítótestület, a siker minden reményével veheti ke-

mankót honom alá ücsöm! a sapkát pedig le! Hadd szóljak méltón érdekedben. Ez az én ücsöm kedves Mártonom a bibliai megtért fiuként áll most előttünk, s csak annyit kér, hogy miként Jákobnak Rákhelért, neki is szabadon Bajuszáért addig szolgáljána, míg méltónak találják arra, hogy ne csak a képek vásárlásánál, de az életben is hű maccenása maradhasson!” —

A mankó az öreg kapitány alatt hirtelen megint, betegbb volt, hogyszem hitte; de egy pillanat alatt segítségére voltak mind a hárman, s visszahelyezték székébe.

„Addig az ilyesmiről szó sem lesz édes Danikám” — mondá a lelkész melegen nyugtatva szemét a megtért fiu becsületlen arczán — „míg a doctor ur meg nem tette kötelességét! Majd ha a golyó előttünk fekszik az asztalon, gondolkodni fogunk, hogy mi jutalmat adjunk neki!” —

Az öreg katona csöndesen ülve székében, szorosan fűzve jobbát Bajuska dereka köré, Zoltán pedig báját át ölelve, mind hárman oly szoros kapesot képeztek mely egygyé égrkereszt volna — az egész életben. —

Zoltán ugyan várhatták a kezesekül hagyott barátok, úgy tett ő is mint Dani bácsi, ott maradt Érkövön a felalált Gedeő B közelében.

zébe az ügyet. Felhívjuk tehát, — mondja tovább a felhívás, — hogy mint ily testülethez méltó, alkalmazza első sorban az önszegély elvét és pedig akkép, hogy mind maga tegye meg, a mit kötelességének érez, mind forduljon oda a néphez, melynek a tanító életét szentelte, a társadalomhoz, melynek alapjait lerakni segíti s fentartásában közreműködik, s az egyházhöz, melynek buzgó tagokat nevel s szertartásaiban tevékeny részt vesz. Gyűjtő-iveinkkel vegyük igénybe ekkép azt a közönséget is, melynek szolgálni éltünk feladata.”

Kövessék tanítóink e lelkes felhívás szavait s én hiszem, kérésük nem fog megtagadtatni. Oly közönség, milyen a magyar, mely még diszkardokra is adakozik, nem fogja megvonni filléreit oly vállaltól sem, milyen a tanítói árvaház, mert ezzel nem csak humanisztikus czélt szolgál, hanem lerója egyuttal azon tartozásának is egy részét, melylyel azon testületnek tartozik, melyre e hazában természetes hivatásán kívül még oly nagyszerű feladat megoldása is nehezedik.

Kegyes adományokat a „Pécsi tanítóegylet” elnöke, Warga Ferencz s a „Néptanoda” szerkesztője, Schneider István fogadnak el.

Törvényhatósági élet.

Baranya vármegye köztörvényhatósága e hó 19-én igen népes közgyűlést tartott.

Miután Perczel Miklós főispán a közgyűlést megnyitotta, lelkes szavakkal emlékezett Ó Felsége a királyné névnapjáról s indítványozza, fejezze ki a közgyűlés Ó Felségének hódolatteljes üdvökvánatát. Ez indítvány, melyet a tagok állva hallgattak meg, lelkesedéssel, egyhangulag elfogadtattott.

Olvastatik alispáni jelentés, melyszert a gazdasági eredmények nem egészen kielégítőek, a száruet eredménye középszerű, a szarvasmarhatenyésztés emelkedik, az állategészségügy kedvezőtelenebbre fordult. A közbiztonság kielégítő, az antisemitikus mozgalmak nálunk nem találtak követőkre.

Közegészségügy kedvező, tüz 30 esetben volt, ezek közül gyujtogatás folytán 3, gondatlanságból 4, villámcsapás folytán 2 és ismeretlen okból 21 esetben, az összes kár 32025 frtot tett ki.

A pénztárak rendben vannak, az alapok 370,306 frt fölösleget mutatnak. Hátralék összesen 28,287 frt 84 kr., ebből közmunka hátralék 21,604 frt 38 kr., melyek befizetésére szolgabírák felszólítottak. Elemi csapások nem voltak. Az alispáni jelentés éljenzéssel tudomásul vétetik.

Belügyminiszterium körrendelete, melyben a megye üdvözlésére, a királyi házbán bekövetkezett öröndetes esemény alkalmából Ó Felségeik köszönő leirata hozatik tudomásra, ugy a trónörökös pár Ó Fenségeik nevében udvarmesterük távirati válasza a megye üdvözlő feliratára öröndetes tudomásul vétetnek.

Olvastatik s tudomásul vétetik belügyminiszter körrendelete, melyszert a tisztújítások december hó második felében lesznek megejtendők s a választásokat, a minősítési törvény szigorú betartásával, az ujonnan megválasztott b. tagok eszközöljék. Ennek kapcsán az alakuló közgyűlés decz. hó 21-re, a tisztújítás pedig 22-re tüzetik ki. A kijelölő bizottság is akkor fog megválasztatni.

Belügyminiszter az 1884. évi házipénztári költségvetést és a gyámügyi tartaték alap terhére előirányzott állásokat jóvá hagyta.

Ugyancsak belügyminiszter rendelete az ut- és utca széleken levő szederfáknak selyem-tenyésztés czéljából leendő mikénti használása tárgyában a járási szolgabíráknak kiadatik.

Belügyminiszter a disznólopások meg-

gáltása iránt alkotott szabályrendeletet kihirdetés végett visszaküldi.

Olvastatik honvédelmi miniszter rendelete, melyben egy lovas laktanya építésére hívja fel a megyét. Alispán indítványára a közgyűlés kimondja, hogy laktanyát építeni nem hajlandó, megtartatni véli a beszállásolás rendszerét.

Tudomásra hozatik belügyminiszter körrendelete mely szerint a m. kir. 6-ik számu csendőrpáncsnokság törzse és tisztjei f. évi november hó 30-án, a legénység pedig f. évi december hó 5-én fog a 6-ik sz. csendőrpáncsnokság szárny- és kiküldönített szakaszpáncsnokságok székhelyeire elindulni. — A legénység egyelőre a szárny- és elküldönített szakaszállomások összpontosítva fog tartatni és csak körülbelül 8 nap mulva fogja az őrsöket megszállani. — A m. kir. 6. sz. csendőrpáncsnokság hivatalos működését 1884. évi január hó 1-én fogja megkezdeni és ennélfogva a megyei törvényhatósági rendőrség működése 1884. évi január 1-ével megszüntettetik. — A közigazgatási hatóságok és a m. kir. csendőrség közötti szolgálati viszonyt a m. kir. csendőrség részére kiadott szervezeti és szolgálati utasítás szabályozza. — Egyuttal felhívja a belügyminiszterium a törvényhatóságok hogy saját hatáskörében teygen meg minden intézkedést arra nézve, hogy a m. kir. csendőrség ugy a megyei összes tisztviselők, mint a lakosság részéről előzenyességgel fogadtassék s áthatva a csendőrség feladatának fontosságától, a csendőrpáncsnokságot, valamint annak osztályait és az egyes csendőroket is szolgálati működésükben és a kezdet nehézségeinek leküzdésében teljes készséggel támogassák.

Olvastatik belügyminiszter rendelete a kereseti adó mentességben részesülő napszámoknak községi adóval meg nem rovatása tárgyában. Tudomásul vétetik.

A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszter a Szaporeca községben átfolyó fekete vizen levő hid javítási költségeinek hozzájárulási arányát jóvá nem hagyja mert ezt megállapítani a közigazgatási bizottság, nem pedig a közgyűlés hatáskörébe tartozik. Tudomásul vétetvén, áttétetik a közig. bizottsághoz.

A gyámügyi kamatláb tárgyában árvaszék előterjesztést tesz, hogy ezental az árváknak 5¹/₂% kamat adassék míg a kölcsönöktől 7 helyett 6% vettékék. A javaslat a leszállítást azzal indokolja, hogy a kiadott tőkék 7% kamataiból az árváknak 6²/₁₀% nem adható, mert az árvapénzek egy része a takaréktárban helyezhető csak el 4% -ra. Hosszabb vita után melyben Szily László, Simonffay János és Főispán vettek részt, elhatározza a közgyűlés, hogy ez ügyet megbíralás s javaslat tétel végett alispán, Czierer, Simonffay és Danitz b. tagokból álló szakbizottsághoz utasítja s addig az árváknak csak 5¹/₂%-os kamatot fizet.

A titkos szavazásról szóló indítványát Simonffay János a tárgyalás előtt visszavesszi.

Blum Gyula kir. mérnök indítványára a törvényhatóság s az állami építészeti hivatal közti szolgálati viszony tárgyában, az építészeti hivatal főnökének előterjesztése után utasítás fog alkotatni.

A megyei pótadóról szabályrendeletet alkotni, daczára a belügyminiszteri utasításnak, a közgyűlés nem tartja egyelőre czélszerűnek.

Mohács nagyközség által töltésjavítás czéljából kérelmezett 96,955 frt 94 kr. pótlék kivetése, illetőleg kölcsön felvétele megengedtetett.

A megyei gyámépenztár mérlege 157,036 frt 27 kr. felesleget mutat; a közmunka váltáság árak 1884-re maradnak mint voltak; a szt. István-monostori ut építése, addig míg a siklós-dárdai ut kiépül, függőben hagyatik; a Mágocs nagyközségi községárnak a községi gyámépenztárból leendő fizetése pártólólág terjesztetik a miniszteriumhoz.

Igazoló választmány jelenti, hogy a bizottsági tag választások megtörténtek, igazoltatott 77 tag, függőben hagyott 39 és visszautasított 14. Az eddig meg nem ejtett választások december hó 5-én fognak megtörténni.

Ezután több apró ügy elintézése után a közgyűlés egy órákor feloszlott.

Színház és művészet.

A zalameai bíró. Classicus színmű 3 felvonásban. Irta Calderon. Mint újdonság előadásra került szombaton telt ház előtt. Classicusnak ugyan elég classicus e színmű, mert nyelvezete még a fordításban is elég emelkedett, a monolog és dialog pedig telve szellemmel; de tekintve a főszereplők állását s magát a cselekvényt megoldásában — a hatás, mit a nézőre gyakorol, szörnyű „spanyolos.” — Meglehet, hogy a mű alapeszméjét, czélzásait, a főszereplő abnormitását Spanyolországban megértik, de nálunk az ily genre nem bir talájjal, nem talál visszhangra.

Pedro Cresco, egy öreg paraszt s egy kis spanyol falu lakója oly jellemmel s észtehetséggel van felruházva, mire a világ legnevezetesebb férfai vagy uralkodója méltán büszke lehetne s hozzá hasonlók gyermekei, Juan és Isabella is. II. Fülöp, spanyol király Portugáliáig utazik s kíséretének egy része Zalameán átvonulva itt rövid időre megtelepedik. Pedro, mint tapasztalt férfit, remek szépségű leányát a katonák elől elrejté. Don Alveró kapitány hallott a leány szépségéről s a kíváncsiság ezt meglátá, cselre ingerli. Perpatvat szünel egy katonával s ezt megbüntetendő kardot ránt, mi elől ez — a megállapodás szerint a házba — s a leány lakosztályába menekedik, a hová Don Alveró természetesen követi. Meglátva a leányt, északbító bűnös szerelemre gyúl. Pedro és fia a lármára szintén berohannak a szobába karddal a kézben s a szerelmes kapitány aligha nem lakol vakmerő tettéért, ha közbe nem lép Don Lope, a kíséret vezére, egy ismét nagyon sajátos vonásokkal rajzott — bár kitűnő jellemű alak. A katonára vesszőzési büntetést szab, de miután az igazsággal előáll — a dolog egyszerűen azzal van elintézve, hogy a kapitány azzal a foglaltja el. Don Lope folyton felesel ugyan kemény fejű s épséggel nem udvarias paraszt-házgazdájával, de végre is megszereti őt és családját. Jól érzi magát körében, sőt midőn Don Alveró éjjeli scandalumát fajúló serennáddal a ház becsületét megsérti, ennek megvédésére vállalkozik. Miután a kapitányt rögtön elvonulásra utasította, ő is érkevény bcsut vesz a családtól, a leányt emlékekkel ajándékozva meg, a fiút pedig, ki kedvet talált a katonai életre — magával viszi. A spanyol azonban nem oly könnyen mond le szerelméről, — miért is Don Alveró néhány hívével visszatér a faluba s elrabolja a szép leányt, mi alatt katonái az öreg Pedrot a földre terítik. A leányt elviszi az erdőbe s ott meggyalazza. Itt találjuk ismét a leányt, ki egy fához lánczolt atyjának e szörnyű tettet a szégyen lelki kínai közt elbeszéli, hozzá tévén, hogy későn érkező bátyja a kapitányt megsebesíté, de azután a tulerónék engedve — megszökött, a kapitányt pedig vissza vitték a faluba. Pedro dühbő, boszut esküszik s e közt érkezik meg a falu írnoka, híriül hozván, hogy Pedrot bírónak választották, mit ez boszujának kivihetésére örömmel fogad. Térve megérett, felkeresi Don Alverót s könyezve, térdein kéri, tegye jóvá hibáját, adja vissza a leány becsületét s vegye nőül, hozzá minden vagyonát s ha kell őt is fiát is szolgálja, mely ajánlatot azonban Don Alveró mint nemes, indignatioval utasít vissza. A bíró erre, annak tiltakozása daczára, hogy fölötte csak katonai föllebb-

valói ítélhetnek — fogságba veti. Ennek hírére visszatér Don Lope és erőszakkal akarja kapitányát kiszabadítani. Midőn a katonaság s parasztság már-már összeüt, megérkezik az utazó király s noha igazat ad a paraszt bírónak, még is követeli a kapitány kiadatását ő is, mely királyi parancsnak Pedró azonban már nem tehet eleget, mert az ítélet a kapitányt már végre van hajtva — felakasztották. A király helyben hagyja s távozik. De, hogy a bíró tettéhez, ki mint atya érdekelt fél is volt, az igazságtalanság és részrehajlás gyanújának még árnyéka se férjen, fiát, ki mint katora a fegyelem ellen vétett s bár huga becsületén elkövetett gyalázatot torolta meg, kapitányára emelte kardját, szintén fogságba veti s a legszigorubb büntetéssel helyezi kilátásba, leányát pedig zárdába küldi.

Ki tagadná, hogy e cselekvény alapeszméje nem volna szép s a főszereplő minden valószínűsége s a megoldásnak képtelensége daczára is számos hatás jelenetre nyújtana alkalmat? De a tulajdonságát páthos, a helyzetet meghaladó magas röptű nyelvezet s a tett és szóban nyilvánuló természetellenesség mégis megakadályozzák, hogy a hatás érvényre jusson s a nézőben a rokonszenv és meghatottság érzését keltsen föl.

Az előadásról egészen véve csak jót mondhatunk, ámbar a siker leginkább a czím szerep helyes alakításától függ s ez nem épen a legkisebb feladat. Örömmel constataljuk, hogy Tóth e feladatnak megfelelt, szépen szavalt s szokásos setés járása s mozgása sem volt oly feltűnő, mint más alkalmal.

A vasárnap színe hozott „Milimári” teljesen telt ház előtt ment, a czím szerepben Pajor Emiliával. Alkalmat vesznék magunknak Litzemayer testvérekről megemlékezni, kik a társulatnak oly sokoldalulag használható tagjai s a kik Tini és Fini szerepét úgy személyesítették, mintha csak részükre irattak volna.

Hétlőn valahára előadásra került a hetek óta hirdetett „Két árva” s noha e darab évek óta ismételtetik, a ház mégis minden zugában megtelt. Az előadás ropant lassan mozdott, mi az amugy is gyakori változások mellett felette utató. A szereplők közül felemlítjük Demidot (Jaques), Somogyit (Pierre), Dancz Nina (Henriette), Könyves Mari (Frochard) és Arányiné (Louise) asszonyokat. Arányiné asszony, kit kitüntetni közönségünk a mult évben oly gyakran talált alkalmat, Louise szerepében az érzés egyszerű meleg hangján beszélt s szép természetes játékával megtalálta az utat a szívekhez.

Ma szerdán van társulatunk egyik legkiválóbb tagjának Demidor Imre, társalgási és jelemzésznek jutalmjátéka. Előadásra kerül az ismert s jóhírű színmű, „A fekete orvos.” Ajáljuk a jutalmazandót a közönség szives pártfogásába a magunk részéről is, a mit az magának teljességében kiérdemelt.

Hirek.

Egy fiatal életet otlott ki a kérélhetlen halál: zengővári Forray Iván pécsi járási szolgabíró kedves és szép neje szombaton hirtelen elhunyt. A boldogult, ki városunk minden körében ismert s általánosán tisztelt volt, pár nappal ezelőtt a legjobb egészségnek örvendett, s mint halljuk, halálának oka az odaadó ápolás volt, melyben vörhenyben fekvő leánykáját részesítette. A gondos anya elkapta leányától a vörhenyt s két nap alatt saját életével váltotta meg szeretett gyermekéét. Temetése hétlőn d. u. 4 órákor volt a közönség szokatlan imponzas részvéte mellett. A szertartást az összes kispapság segédlete mellett Szeifritz apát-kanonok végezte. A

gyászoló család s a közelebbi ismerősök megtörve követtek a koszorúkkal elborított koporsót, mely egy ifju, kedves életet zárt el a föltámadásig. Nyugodjék békevel!

Halálozások. Mint egy kiadott gyászjelentés tudtal Heindlhoffer Jó-zsef városi b. tag, általánosán ismert polgártársunk elhunyt. Temetése nagy részvét mellett hétlőn volt. Prohaszka Nándor pénzügyi tanácsos, volt pécsi illetékkiszabási hivatalfőnököt és családját sulyos csapás érte, 9 éves fia Dénes e hó 16-án hosszszas betegség után Debreczenben elhunyt.

Gungl János, székesegyházi karénekes s a városi zeneiskola tanítója, hosszú szenvedés után f. hó 17-én este meghalt. Egy mozgalmas, kalandos élet ért véget. Gungl Baranyamegyében, Gödrében született. Szegény szülők gyermeke volt bár, de kiváló észtehetségei s a zene segítségével felküzdötte magát oda, a hová rendes körülmények közt ritka ember jut, mert élte aranykorában Paris, London, Brüssel, Pétervár legelőkelőbb köreinek volt szívesen fogadott vendége s működése mint zenekarigazgató, különösen Pétervárot érte el tetőpontját, hol több éven át az udvari zenekar vezetésével volt megbízva. De a szerencsét ritka ember bírja el s ilyen volt ő is. Az orosz udvarképes családok egyik kiváló hölgye szerelmi viszonyba lépett az ép oly csinos, elegans, mint szellemes férfival s családját elhagyva, vele meg is szökött, míg hosszú kalandozás után s a nőnek meglehet akkor tán tetemes vagyonának utolsó foszlányait ide kerültek Pécsre, a hol az anyagi gondok nemsokára a székesegyházi karénekesi és a városi zeneiskolai állomások elvállalására készítették. Hogy az oly fényes, mozgalmas mult után a szerény existentia nem elégíthető ki inkább nagyravágyó mint nagyvrató ambícióit, nem volt előbb-utóbb csodálandó dolog, s így az azután bekövetkezett események: az orosz nővel való viszony fölbontása, a vagyoni bukás, testi és szellemi hanyatlás egész az elzüllöttségig, mint kikerülhetlen consequentiák, senkit sem is lephettek meg. Pécssett léte alkalmával meg egyszer kedvezni látszott neki a szerencse, a mennyiben ujra meghívást kapott Pétervárra, mint 3000 rubel előlegezés mellett el is fogadott; de ugy látszik, az idő eddig már ugy megviselte volt, hogy nem találták föl benne a régi Gungelt, mert a saison után ismét visszajött Pécsre — régi állásaiba s meglehetősen még dulatabb kedeyhangulatban, mint a mielőtt eltávozott. Több éven át városi zenekarunk karmestere is volt s minden zenebarát bizonyára élvezettel emlékezik vissza a zenekar ez időszakára, mert sem azelőtt, sem azután annyi tüzsel s precizióval többé nem játszott. Itt Pécssett — kivált az idejövetele utáni első években számos barátja volt s szerették a művelt, tapasztalt, francziával, angolul, németül s magyarul egyaránt szépen beszélő művészt, ki oly vonzóan tudta elmondani élményeit találkozásait s ismeretségeit Európa hírneves művészei, írói s salonkapacitásaival; de a hogy a szerencse hátat fordított neki, oly mértékben fogyott baráti köre is, míg végre testben, lélekben kimerülve, önmagával meghasonulva, beteg — egészen magára maradt s ez elhagyatottság s majd egy évi kínos betegségtől megszabadítá a mentő s mindent kiegyenlítő halál. Temetésén a tanítókor — mely gyönyörű koszorút is tett a koporsójára — egyéb kártársai s számos ismerősei s régi barátai jelentek meg s kíséreték utolsó, csendes nyughelyére. Legyen neki a föld könnyű.

Hymen. Lasehober Tozor postatisz kedves és művelt leányát Irmát e hó 19-én vette oltárhoz Fischhoff A. postatisz. Ma delután Perczel Béni megyei aljegyző esküszik örök hűséget Tróber Mátyas szép leányának, Etelkának.

Családi ünnepet, születésének hetvenedik évfordulóját ünnepelte e hó 17-én közkedveltségben álló polgártársunk Belloberg Nándor nyug. postagondnok. Az ün-

napélt a legvidorabb kedélyhangulat fűszerezte, melyben jó példával a jubilans ment elől, ki évei daczára még mindig ép erő és jó egészségnek örvend.

Maacény „Krisztus Pilátus előtt” Munkácsy Mihály festményének tollrajz maulata, melyet Valentin Károly urnál olyan szamosan néztek, csakugyan Pécsét marad. V a s v á r y György vaskereskedő ur vette meg, újabb jelét adva ezáltal áldozatra kész műszeretetének, melyről eddig is széles körben volt ismeretes. A képirő köszönetet mond lapunk utján neki, úgy szintén Valentin Károly urnak, ki a képet kereskedésében kiállítani szives volt.

Női dalárda. A városi zenegylet elhatározta, hogy kebelében női dalárdát alakít. E czélból vasárnap délelőtti közgyűlést hirdetett s meghívta arra városunk csalógyait, kik is számszerint 24-en kimondották, hogy a női dalárdát ísmételten megalakítják s karmesterül Löh r W. városi zenekari karmestert választották. Reméljük, hogy a „női dalárda” működéséről mihamarább életjelt veendünk.

Felolvasás. A püspöki jogacademia olvasókörében vasárnap este díszes közönség jelenlétében Mihálffy Ernő IV. é. joghallgatót tartott felolvasást, melynek tárgyát „Az erdő és közzgazdasági jelentősége” című, 10 es. aranyat nyert pályamunkájából merítette. Örömmel tapasztaljuk, hogy a felolvasások tartása mind nagyobb lendületet vesz.

A pécsi kath. legényegylet vasárnap délben küldöttséget menesztett a megyés püspök ő exciájához, mely köszönetet mondott a kegyes főpap áldozatkészségéért, mit ez egylet iparkiallítása alkalmából tanusított. A küldöttség szónoka Károly Ignácz bada-külvárosi plébános volt. Ő exciája a küldöttséget szívélyesen fogadta s huzamosabb ideig magánál tartotta.

Hangverseny. A város kereset egylet Ő Felsője a királyné névünnepe alkalmából a budapesti Erzsébet kórház javára, tánczezel egybekötött hangversenyt rendezett, melyet daczára annak, hogy a színház is zsnofalásig telve volt, igen nagy közönség látogatott. A műsor első száma Rossini nyitánya Stabat Mater volt, melyet az 52. gyalogezred zenekara Sahan karmester vezénylete alatt meglepő pontossággal adott elő; ezután Jilly Alajos ur énekelte Kük en dalát, „Jó éjt szívem” a nála megszokott verve-el s egy érzelmes magyar dalt ifj. Simacsek Alajos zongora kísérete mellett. Asztalosné Gaál Ilona Garay „Szt. Erzsébet” című költeményét szavalta el viharos tapsokkal jutalmazva, melyek szinte után „A méhecske” című kedves románct az adta még elő oly bensőséggel és közvetlenséggel, mi a művésznőnek is dicseretére válik. A hangverseny fénypontját azonban tagadhatatlanul Moszkovszky „Valse et Polonaise”-je képezte, mely Grün h u t Adel urnó és Preuss Adolf ur által előadva, valódi művelzetet szerzett a jelenvölt közönségnek. A program utolsó pontját a pécsi főgymnasium dalárda éneke képezte: előadták Beethoven „Isten dicsősége” hymnust és egy magyar népdal egyveleget ez előtt még Hilscher Ilona k. a. énekelte egy mély érzésű német dalt igen szép rouniunal, Horovitz Willibald dalát „Nur Du allein”. A kisasszony éneke után szünni nem akaró tapsvihar zndult fel, mely, bár kissé indisponálva volt, arra kitéteté őt, hogy még két magyar dalt adjon elő. A hangversenyt kevélyen táncz követte s a jelenvöltak hajnali két óráig áldoztak Terpsychore istenasszonynak.

Népszerű felolvasások. Mint értesülünk a pécsi kereskedő-ifjak egyletében legközelebb ismét megkezdődik a népszerű felolvasások sorozata. A felolvasások ilyenét rendezését már volt alkalmunk kelloggel méltatni s most újból csak üdvözölhetjük az intézkedést, mert a mostani időkben — különösen olyanok körében, kik a tudományokkal hivatásuknál fogva nem foglalkozhat-

nak bővebben — egyedül a népszerűen tartott felolvasás a legjobb eszköz arra, hogy ép könnyed tárgyalási módjánál fogva a tudományokat megkedveltesse. A felolvasások sorozatát, mint tervben van, egyik nevesebb szakérónk fogja megynitni.

A közjegyzőkről szóló 1874. évi XXXV t.-cz. módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényjavaslat nemcsak jogászörökben, hanem a községi és körjegyzők között is erős visszahatást szült. A magyarországi községi és körjegyzők országos központi egylete kötelességének ismerte a rendes tagjait képező 40 megyei jegyzői egylet elnökeit eme törvényjavaslat ellenében lépések tételére tenni figyelmessé és körlevél által felhívni, hogy e törvényjavaslatnak a napirendről leendő levétése iránt minden eszközt és módot felhasználni igyekezzenek. A körlevél kiemeli, hogy a törvényjavaslat által el lesz vonva a községi és körjegyzőktől az a csekély jövedelem, melyet eddig a peren kívüli jogügyletek készítéséért az 1871. évi XVIII. t.-cz. 65 §. értelmében a törvényhatóságok által megértesített szabályrendeletben mérsékeltlen megállapított díjszabályzat szerint élveztek és épen az ellenkezője történik annak, a mit 1870-ben a községi törvény tárgyalása alkalmával a jegyzői fizetések megállapításánál a 400 ftt minimmra nézve a haza bőlse, Deák Ferencz mondott: „Eleg lesz az, hiszen a községi jegyzőknek vannak a szokásos jognál fogva biztosított mellékjövödelmei is, melyek a peren kívüli munkálkodásból ha nem esurannak, hát cseppennek”

A legtöbb adót fizetők névsorát nyilvánosságra hozta már városunk. E lajstrom szerint a legtöbb adót fizet városunk területén Engel Adolf 1513 ftt 39 kr., legkevesebbet Eizer János 362 ftt 50 kr. A névsor következő: Engel Adolf, Piacek Gyula, Dr. Höbling Miksa, Schapringer Joachim, Ifj. Scholez Antal, Jankovich Hugó, Reinfeld Imre, Kovátsits János, Schönherr Mihály, Wertheimer Jakab, Klein Jakab, Weidinger Ferencz, Schwartz József, Sípötz István, Pucher Vilmos, ifj. Engel Adolf Mayer Nándor, Vasváry György, Körösztes Imre, Krauze Ignác, Zsolnay Vilmos, Förster Béla, Kindl Ferencz, Zelms György, Hammerly János, Tibiassy József, Littke József, Ratkovits Ferencz, Trenschnier I. W., Simon J., Gadó József n., Bartók József, Trixler Alajos, Reif Károly, Steiner Lázár, Erreth Antal, Tallián Károly, Hoffmann Károly, Matrosch János, Justus Lipót, Mestriss Imre, Orf Gáspár, Dr. Kuchemich Henrik, Pirbauer János, Brunner Mihály, Böhm Felix, Stirling István, Eizer János.

Egy színész név szeptembere. A városunkban, még Bogyó társulatától jól ismert Bácska i Julesa népszínű énekesnő már régebben szeptembert indított Bodon József, a „Gyöngyösi Lapok” szerkesztője ellen, ki lapjában — szinikritika helyett — a legtragább sértéseket követte el a nevezett színész ellen. A végtárgyalás e napokban folyt le a budapesti esküdtszék előtt s bár Bodon azzal védekezett, hogy e czikket nem ő írta, hanem bizonyos Melegh, ki a felelősséget el is vállalja, az esküdtszék, tekintettel arra, hogy M. nagyon is obscurus firma, kiről a tollforgatást feltenni sem lehet, de különben tanuk meg döntötték a vádlott állítását, egyhangulag marasztaló ítéletet hozott. A törvényszék ennek alapján Bodonra a lehető legszigorubb büntetést — 500 ftt pénzbírság és 5 hónapi fogház — mérte ki. Méltó és példás büntetés a botrány-sajtóra!

Öngyilkos huszár. Pabar János, a Mohácson állomásozó huszárszázadnak turkevei (Jász-Nagykún-Szolnok megye) illetőségű 20 éves közhuszárja f. hó 16-án viradóra a szállásához tartozó istállóban felakasztotta magát. Ez öngyilkosság a házbelieknél annál nagyobb feltűnést keltett, mert előtte való este még jókedvűnek látták a huszárt, a szerencsétlen tettet közvetlenül megelőző-

leg pedig fűtyörészve ment az istállóba. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

Sértéslopók. Withenbarth nyomjai lakósnak a mult napokban több sertését akarták ellopni, s már egy része az udvaron kívül is volt, azonban a tolvajok észrevétettek s az ütött zajra megfutamodtak. E vidéken, mint levelezőnk írja annyi lopás és lopási kísérlet történik, hogy valóban örvendő várják a csendőrség érkezését.

Szózat a vidéken lakókhöz.

Nem ajánlhatjuk eléggé a vidéken lakóknak, hogy a háznál mindig készletben tartsanak legalább egy-egy doboz Brandt Richard-féle svájci labdacso, arra az esetre, hogy ha hirtelen változás állna be egészségökben, (vértolulás, kólíka máj- és epebajok stb.) e biztos és semmi kellemetlen vagy fájdalmas érzést nem okozó házi szert azonnal használhassák. Egy doboz ára a gyógyszerárakban 70 kr.

Budapesti értéktőzsde.

(Koritz Antal és társa, bank- és váltóház heti jelentése.)

Budapest, nov. 16.

A lefolyt tőzsdéről már nem állíthatni, hogy nem volt mozgalmas, mert bizony a mozgalomból kijutott ez egyszer. Csak hogy e mozgalom nem olyan irányú volt, mint a melyet a spekuláció régóta vár. Nem a hausse jutott uralomra, hanem ennek épen ellenkezője: a baisse; még pedig oly erősen, hogy az üzérkedési papírok szokatlanul alacsony színvonalra süllyedtek. A jelzett mozgalom indokait ezuttal is a politikai eredményekben kell keresnünk. Ha már Bismarck herczeg betegségének oka képes volt izalomba hozni a tőzsdét, mennyivel inkább növekedhet az aggodalom azon hirtelen, melylyel az orosz külügyminiszter külföldi utazását akarták kommentálni, ugyiszintén a szerb lázadásról és annak melyében rejtő indokairól szóló jelentésekre. És mivel a pénzpiacz állapota sem nyújtott kedvező támpontot, nagyon érthető volt, hogy az amugy is gyenge tőzsde akarata ellenére is követte az adott impulzust. Ez pedig Berlinből adott meg. A berlini tőzsde jelentősége utóbbi időkben különösen osztrák és magyar értékekre nézve nagyban emelkedett; hitelrészvényekben Berlinben igen nagy szokott lenni a forgalom, sőt állítják, hogy nagyobb mint Bécsben. Mivel pedig Berlinben a vasipar terén metaalkozó hanyatlás a szintén nagy számmal képviselt bányai értékeken baisesz idézett elő, ezenn áresökkenés kibatott az idegen értékpapírokra, jelesül pedig hitelrészvényekre is. A contremine Berlinben egy mint Bécsben megragadta a kínáló alkalmat az e eredmény az volt, hogy osztr. hitelrészvény a bécsi tőzsdén 272 ftt-ra, nálunk pedig 271 ftt 50 krra szállott. A hét második felében azonban a helyzet megváltozott és részint a felmerült aggodalmak eloszlata, részint jelentékeny fedezeti vásárlások által emelkedő irányzat jutott érvényre, mely az árfolyamokat korábbi színvonalra emelte. Megemlítjük különben, hogy a baisse inkább részleges volt, mert sem az állampapírokat, sem a helyi értékeket erősebben nem érintette.

Nyilt-tér.)*

TEA a legjobb kínai és orosz, kilója: 4, 6, 8, 10, 12 és 16 ftt, kimérve vagy díszes csomagocskákban.

RUM igen finom, egy lit. 1 ftt 60, 2 ftt és 2 ftt 40 kr., úgy palaczkban 50, 75, 1.20 és 2.40 kr.— Legf. J. a. m. rum, ered. palaczkban 1 ftt 80 kr.— Teasütemények angol és bécsi, úgy pozsonyi és gráciái kétszerültet nagy választékban ajánl:

Nick Károly Pécsét.

Nyilatkozat.

Alulírottak ezenel tanusítjuk, hogy a Jovanovich Pál és Várady Ferencz urak közt fentforgott becsületbeli ügy mai napon lovagias uton elintéztetett. Pécs 1883. nov. 16-án.

Fesztli Lehel

Bodó Aladár

mint Várady Ferencz segédei,

Kiss Gyözö

Egry Béla

mint Jovanovich Pál segédei

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdető-félek külön lakcímével is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges postabélyeg beküldetik.

Egy jó családból származó leány egy családhoz óhajtatna jutni, hol kisebb gyermekeket tanitana és egyuttal a házi teendőket is végezné.

Az Anna utcában levő ház és kert együttvéve, vagy külön-külön szabad kézből eladó Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Tőke befektetésre és gyümölcsöztetésre alkalmas ház a belvárosban előnyös áron megszerezhető. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Egy 8. gimnasiumi osztályt sikerrel végzett s a jegyzői teendőkhöz jártassággal bíró fiatal ember mint jegyző segéd alkalmazást keres. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Pécsett budai-külváros Kisboldogasszony utca 13. sz. a. egy bolt bére adandó. 401.

Egy jó irással és hibátlan helyesírással bíró fiatal ember másolási vagy más munkát keres, melyet szabad óráiban mérsékelt díjazás mellett otthon végezhetne. A kiadóhivatal ad értesítést.

Nyolcz hold szántóföld egy tagban, a pécsi határban, a városhoz közel, a szigeti ország-ut alatt, jutányos áron eladó, vagy **haszonbérbe** vehető. Értesítést a kiadóhivatal ad. 161

Jó szakácsné kerestetik, követeltetik hogy tiszta becsületes és értelmes legyen. Bővebbet a kiadóhivatal.

12217
1883.

Árverési hirdetmény.

Bocz László bíró által képviselt Hosszúhetény község végrehajtónak Pál János végrehajtást szenvedő elleni 408 frt 6 kr, főkekövetelés s járulékaí iránti végrehajtási ügyében. Az 1883. évi december hó 27. napján d. e. 10 órakor Hosszúhetényben a község házánál megtartandó nyilvános árverés alá bocsátatnak a pécsi kir. tszék területén lévő Hosszúhetény község határában fekvő a h-hetényi 285. sz. tjkben felvett A I. 1/4. telekre 519 frt. — továbbá az ugyanitt felvett 1433. h. szsz. fekvőségre 994 frt — nemkülönbön a h-hetényi 916. sz. tjkben felvett 390/a. és 392 a. szsz. udvar és kertre, ugy a 267. sz. házra 181 frt. 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban.

Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becserának 10%-át vagyis 51 frt 90 kr., 99 frt 40 kr., 18 frt 15 krt. készpénzben, ugy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1883. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig: az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől 14 nap alatt, a másodikát ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt ez utolsó 1/3 részt ugyanazon naptól számítandó 90. nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt az 1881. évi decz. hó 6-án 39425 2/3 12. sz. a. kelt rendeletheben előírt módon a pécsi kir. adóhivatal mint bírói letéti pénztárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

Vevő köteles az ingatlanokat terhelő és az árverés napjától követőleg esedékes adókat és átruházási illetéket viselni.

Vevő a megvett ingatlanok birtokába az árverés jogerőre emelkedésekor lép, annak haszna és terhei őt terheli.

A vevőnek a vételi bizonyítvány az 1881. évi LX. tcz. intézkedései értelmében csak az esetben fog kiadatni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt az idézett tezik 187. §-a intézkedésének megfelelő utóajánlat nem tétetik.

A tulajdonjognak vevő javára bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog hivatalból elrendeltetni.

9. Amennyiben a vevő az árverési feltételeknek elegend nem tenne, az általa megvett ingatlanra az érdekeltek felek bármelyikének kérelme következtében az 1881. évi LX. t. cz. 185. §-a szerint a vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés fog elrendeltettetni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1883. szeptember 28. tartott üléséből

Dr. Karay,
kir. törvénzékí jegyző.

Gyors és biztos segély gyomorhajok és következményei ellen.

Az egészség megtartása

kizárólagosan a jó emésztés előmozdítása és megtartásán alapszik, mivel ez az alapja az egészségnek a testi és szellemi jólétnek. A leg-
elismertebb háziszser, az emésztés előmozdítására az évek óta ismert és kedvelt

cs. kir. szab. gyomorerősítő likőr.

Ez a legjobb, gyógyhatású füvekből gondosan készítve, különösen és kitűnően használhatik mindennemű emésztési nehézségeknek, névleg étvágyhiány, puffadás, has- és gyomorfájdalmaknál, gyomorgöres és nyál-
kaságnál; foleleveníti az emésztés működését és tiszta egészséges vért alkot. Ezen kitűnő hatás következtében biztos háziszerré vált és általános elterjedtségnek örvend.

I üveg ára 1 frt 60 kr.

Ezer és ezer elismerő nyilatkozat érkezett, melyek megtekinthetők. Bérmentett levelek alapján szétküldetik utánvét mellett.
Kapható: Pécsett Reeh Vilmos, — Sellyén Greiner J. — Barcsen Herzog testvér uraknál vagy: a készítőnél Kann Lipót likőrgyárosnál Budapes-
ten, Váci-körút 66. szám. 449

A pécsi

„korcsolyázó-egylet“

rendes alakuló

közgyűlését

1883. évi november 25-én (vasár-
nap) délután fél 4 órakor a „NEM-
ZETI CASINO“ nyári termében fogja
megtartani, melyre az egyleti ta-
gok meghivatnak.

Az elnökség.

926. sz.
végr 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi tek. kir. jbi-róság 542/1883. számu végzése által Aibert József végrehajtató javára Vitéz Antal és neje pécsi lakosok ellen 50 frt. tőke ennek 1883 év szept. hó 1-ő napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 8 frt 40 kr. perkölttség követelés erejéig elrendelt kie-légítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 415 frt becsült bútör ágynemű, lovak és 1 kocsiból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az 542/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Pécsett alperesek lakásán (minden-
szentek utcaja 1. sz. a.) leendő eszközzésére 1883-ik év novem-
ber hó 23-ik napjának délelőtt 9 óraja határidőül kitézetik és ahoz a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kiízetendő.

Kelt Pécsett 1883-ik évi nov. hó 12. napján.

Kremmer Ferencz,
kir. bír. végrehajtó.

456.

Klein J. végkiárulása.

Kereskedésemről végleg megválni óhajtván, elhatároztam egyuttal az üzlet teljes leszámítottatását. Ennélfogva Pécsen, a „H a j ó“ szállodában létező dusan felszerelt, a legújabb és divatszerű czikkekkel gazdagon ellátott nagyterjedelmű divatárú-, selyem-, vászon és posztókereskedésemet **végkiárusítom.**

Midőn ezt a n. é. közönség, úgy tisztelt vevőim és ügyfeleim tudomására hozni szerencsém van, felhívom becses figyelmüket ezen vezetésem és felügyeiletem alatt történendő végkiárusításra, mely bő alkalmat nyújt a legjutányosabb vásárlásra minthogy az árucikkek a lehető legolcsóbban,

jóval a beszerzési áron alul

fognak eladni.

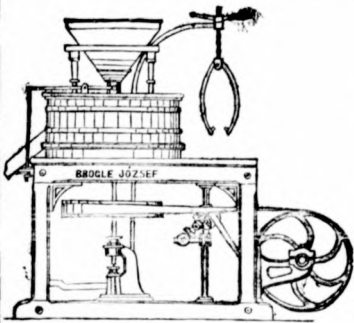
Pécs, 1383. október hó 15-én.

Legmélyebb tisztelettel.

A beszerzési áron alul

Brocle József Budapesten

gép- és rostalemezgyára, külső váczy-ut.

Ajánlja legjobb szerkezetű kettős örlőmalait (szijhajtásra) gabona-tisztítógepeit (koptatóhoz) malom-trierjeit

stb. jutányos árak mellett.

443. Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Új és átdolgozott képes kiadás

Brockhaus Conversations - Lexikonja

képekkel és mappákkal.

Egy füzet ára 30 kr.

Egyes kötet ára 4.50. Vászonkötés 5.40 Bőrkötés 4.70.

Négyszáz abroszszal

414

240 füzet, vagy 19 kötetben

Pollák Soma üzletében kapható.

frt 3.65	Egy pár Jutte függöny	frt 3.65
" 3.30	Egy ruhára való 10m. ruha kelme	" 3.30
" 4.50	Egy ruhára való 10m. finom posztó	" 4.50
" 80	Egy meleg alsó ing	" 80
" 80	Egy meleg alsó nadrág	" 80
" 75	Egy plüs. karmantyú (Muff)	" 75
" 1.30	Egy nyulbőr karmantyú	" 1.30
" 1.80	Egy finomabb "	" 1.80
" 2.90	Egy majombőr karmantyú	" 2.90

Asztregán és plüs karmantyú legfinomabb kiállításal olesó áron.

" 3.50	Egy selyem esőernyő	" 3.50
" 4.50	Egy legfinomabb esőernyő	" 4.50
" 1.60	Egy gyapot esőernyő	" 1.60

Legkötönyb derék-fűzők (Miderék). Berlimi gyapot kendők. Női- és leányka harisnya. Kötő pamutok

80
Clace kesztyű két gombos.
Szarvasbőrű két gombos.
Színes szarvasbőrű két gombos.
Férfi kesztyű minden szín és minőségben.

Hirdetmény.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ által az itthelyi jogi képvisellel s a jelzálog kölcsönök közvetítésével bizatván meg, van szerencsém a t. kölcsönt igénylő közönség tájékozásául köztudomásra hozni a következőket :

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ az 1879. évi 39. törv. czikk és alapszabályai értelmében **kizárólag földbirtokra 300 frttól 10.000 frtig terjedő jelzálog kölcsönököt ad** és pedig záloglevelekben vagy készpénzben.

Záloglevél kölcsönök adatainak : 1.) **harminczhárom és félelvi (33 $\frac{1}{2}$) törlesztésre.** melynél a tőke 7 $\frac{1}{2}$ %-kos 67 félelvi részletben törlesztetik, vagyis a kölcsön 100 frtja után félelvenként 3 frt 75 kr. törlesztési hányad fizettetik; 2.) **tizenhét (17) évi törlesztésre** olykép, hogy a tőke 10 %-kos 34 félelvi részletben fizettetik vissza, tehát minden 100 frt után félelvenként törlesztési hányadul 5 frt fizetendő le.

Ezen kölcsönök záloglevelekben adatainak, melyek értékesítését az általa időről időre megállapítandó beváltási ár mellett maga az intézet eszközli.

Készpénz kölcsönök szintén adatainak, akként, hogy a tőke 10 év alatt 20 egyenlő félelvi részletben fizettetik vissza s a mindenkor tőke 7 $\frac{1}{2}$ %-kal kamatoztatik.

Ezen kölcsönök az intézet részéről a feltételek pontos megtartása esetében fel nem mondhatók.

A kölcsönök részletes feltételei és a záloglevelek beváltási ára alulírtnál (Pécsett, Király-utca 20. szám alatt) betekintheők.

Kelt Pécsett, 1883. szeptember 20-án.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ megbizásából :

Fekete Mihály,

ügyvéd.

406

Kreiner és Krausz Pécsett, Király-utca 5.

Van szerencsénk tisztelettel jelteni, hogy **divatúru üzletünket** nevezetesen megnagyobbítottuk, egyttal ajáljuk az őszi és téli saisonra gazdag választéku, újra berendezett raktárunkat, melyben a legdivatosabb és a legfinomabb izlésnek megfelelő **posztó, selyem, gyapju-szővetek, valódi francia Terno és Cahemire, legújabb szabásu női köpenyek és kabátok** a legnagyobb választékban találhatók.

Ajáljuk továbbá a legelső gyárakból beszerzett nagy **vászon és asztali ruharaktarunkat**, kitünő minőségü **szőnyegeinket és terítőinket**, valamint teljes **menyaszsonyi kelengyéket**. — A bel- és külföldi legjobb gyárakkal fennáló igen kedvező összeköttetéseinknél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy sokkal jutányosabb árakat szabhatunk, mint bizonyos „Végkiárulások“ s felkérjük a P. t. közönséget, hogy erről próba-vásárlás útján meggyőződést szerezni sziveskedjék.

440

Tisztelettel

Kreiner és Krausz.

Minták kívánatra dijnélkül küldetnek, levélbeli megrendelések azonnal és lelkiismeretesen teljesittetnek.